

ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РАМОК (EQF) В УКРАЇНІ: ПРІОРИТЕТИ І ВИКЛИКИ

*Лозовий А. Л., міжнар. експ. 8 рівня EQF;

**Сергієнко В. М., д.фіз.вих., доц.

*Українська Академія Будо і Спортивних Єдиноборств

uwku.gensec.lozovyy@gmail.com

**Сумський державний університет

gnilica2017@ukr.net

Вступ. Закріплене в Конституції рішення України стати членом Європейського Союзу вимагає докорінної перебудови у всіх сферах діяльності з метою приведення їх до європейських стандартів, таких як European Qualification Framework (EQF) – кваліфікаційні рамки оцінки експертів у різних сферах діяльності, які забезпечують єдині підходи до розуміння і порівняння рівня кваліфікації фахівців, отриманої в різних країнах із різними системами освіти і навчання і є важливим показником для роботодавців у країнах ЄС. EQF – це 8-рівнева структура, що відображує знання, навички та компетентність (відповідальність і автономію), набуті експертом у результаті навчання (формального та неформального) та в процесі професійної діяльності (в якості професіонала чи волонтера), а також особисті досягнення, як показника ефективного використання набутих знань, навичок і досвіду. Процедура сертифікації EQF та визначення рівня апліканта відбувається шляхом розгляду особистої анкети в форматі EuroPass / EurEthICS ETSIA та верифікації документів, що підтверджують його освіту, досвід та досягнення. Просування EQF в галузі фізичної культури і спорту в країнах ЄС (в т. ч. кандидати на вступ в ЄС) здійснює EurEthICS ETSIA – організація, яка є партнером Європейського Парламенту, зареєстрована в Бюро з інтелектуальних питань ЄС і має права на сертифікацію освітніх послуг (реєстраційне свідоцтво № 016602526). Українській Академії Будо і Спортивних Єдиноборств ВСОСКБ (УАБСЕ), як українському відділенню EurEthICS

ETSIA, делеговано право самостійної сертифікації визнаних в ЄС експертів 1–6 рівнів EQF та надавати EurEthICS ETSIA рекомендації до сертифікації експертів 7–8 рівнів EQF зі східних традиційних бойових систем (Будо) та спортивних єдиноборств.

Мета – є визначення пріоритетних завдань та шляхів розробки національної структури рамкових вимог (NQF) сертифікації експертів Будо і спортивних єдиноборств, а також виявлення перешкод упровадженню NQF в Україні.

Виклад матеріалу дослідження. До розгляду взяті професії, що зв'язані з Будо та спортивними єдиноборствами і включені до чотирьох освітніх секторів:

– сектор А (освіта і розвиток): 1) викладачі фізичної культури в школах, ЗВО тощо; 2) інструктори масової фізичної культури і туризму для різних груп населення; 3) майстри і інструктори східних бойових та оздоровчих систем без змагальної діяльності;

– сектор В (здоров'я і підготовка до змагань): 1) майстри і інструктори стильового карате і Будо, в яких передбачена змагальна діяльність; 2) тренери і спортсмени високої кваліфікації в спортивних єдиноборствах; 3) інструктори лікувальної фізкультури та фізичної реабілітації;

– сектор С (нормативно-правова база фізичної культури і спорту): 1) організатори спортивних змагань; 2) спортивні судді;

– сектор D (менеджмент спорту): 1) керівники спортивних організацій, федерацій, клубів, спортивних шкіл тощо; 2) науковці та дослідники в сфері фізичної культури і спорту.

Перед УАБСЕ постало завдання розробки прийнятних для України показників оцінки експертів та створення 8-рівневої національної структури рамкових вимог (NQF) для кожного з освітніх секторів на базі стандартів EQF із урахуванням менталітету та реалій України. NQF повинна гарантувати об'єктивну оцінку рівня кваліфікації заявника і передбачати:

– визначення пріоритетних показників рівня кваліфікації для різних освітніх секторів;

- єдині підходи до оцінки формальної і неформальної освіти;
- єдині підходи до оцінки професійної і волонтерської діяльності;

- визначення місця в EQF для явищ, притаманних пострадянській системі організації фізичної культури і спорту.

В результаті вивчення сучасного стану східних бойових систем в Україні, що включало моніторинг українських та зарубіжних інтернет ресурсів, опитування та вивчення державних регулюючих актів у галузі фізичної культури і спорту, було визначено наступні системні явища, що ускладнюють розробку NQF для України:

- специфіка східних бойових систем та особливості їх розвитку в Україні;

- гібридний стан розвитку управління фізичною культурою і спортом в Україні, тобто одночасне існування, як державної пострадянської системи управління, так і нових європейських підходів, які впроваджують у життя громадські організації;

- людський чинник, виражений у недостатній психологічній готовності до змін.

В Україні діє велике число різноманітних організацій Будю та спортивних єдиноборств різного рівня, статусу та різного ступеня визнання і взаємодії з державними органами та міжнародними організаціями. Всі вони є місцем волонтерської діяльності і надають неформальну освіту: кваліфікаційні семінари, тренінги та курси з присвоєнням відповідної кваліфікації тренерам, спортсменам та суддям. На відміну від ЄС, в Україні результати неформальної (недержавної) освіти і досвід волонтерської діяльності не визнаються, як показник для офіційного визнання рівня кваліфікації експертів. Як наслідок, у державі не було сформовано єдиного підходу до оцінки різних видів неформальної освіти та волонтерської (громадської) діяльності, що за наявності в країні численних спортивних громадських організацій, призводить до труднощів у приведенні NQF до вимог EQF. В Україні існують системи оцінки, які традиційно сприймаються як важливий показник рівня кваліфікації, але не мають відповідників в ЄС, наприклад,

Єдина спортивна класифікація України. Для ЄС достатніми показниками рівня майстерності з Будо є «поясна» атестація, проведена стильовими федераціями, та здобуті перемоги на офіційних чемпіонатах різного рівня з спортивних єдиноборств.

Висновки. Для розробки об'єктивної та інформативної системи NQF для України потрібно:

1) розробити окремі варіанти NQF для кожного освітнього сектора, з урахуванням їх відмінностей, визначених для кожної групи професій, пріоритетних показників освіти, досвіду та особистих досягнень та з диференційованим підходом до професій, для яких спорт може розглядатися з точки зору подвійної кар'єри (сектори C, D);

2) розробити уніфікований системний підхід до оцінки різних стилів та шкіл Будо. Класифікувати та здійснювати ранжирування організацій з точки зору: а) як надавачів неформальної освіти, б) як організаторів змагань, в) волонтерської діяльності;

3) розробити 8-рівневі порівняльні таблиці для формальної і неформальної освіти, для професійної і волонтерської діяльності;

4) виробити єдину процедуру розгляду документів, що підтверджують формальну і неформальну освіту;

5) привести до європейських аналогів явища, притаманні виключно для української системи фізичної культури і спорту;

6) залучити до подальшої роботи науковців і практиків спорту з метою поєднання їх зусиль та можливостей.

Результати досліджень будуть оформлені як пропозиції для реформування фізичної культури і спорту в Україні

Література

1. Euresis etsia training needs assessment programme for the achievement of the european competence certification euresis and the registration in the etsia official record, internal EurEthiCS ETSIA. Draft document. Brussels, 2018. (16 стор.)